

Kopie
art. 792 Ger.W.
Vrij van griffierecht - art. 280,2° W.Reg.

Repertoriumnummer 2014 / 1440
Datum van uitspraak 12 februari 2014
Rolnummer 2013/AR/311

Uitgifte

Uitgereikt aan	Uitgereikt aan	Uitgereikt aan
op € BUR	op € BUR	op € BUR

Niet aan te bieden aan de
ontvanger

Eindarrest

Hof van beroep Antwerpen

Arrest

achtste bis kamer
burgerlijke zaken

Aangeboden op
Niet te registreren

De STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR, bevoegd voor het grondgebied van de provincie Antwerpen, waarvan de kantoren gevestigd zijn te 2018 Antwerpen, Lange Kleitstraat 111/113 bus 55,

appellant

vertegenwoordigd door Mr. , advocaat te

tegen de beschikking van de beslagrechter in de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen van 10 december 2012, aldaar gekend onder rolnummers 12/4117/A-12/4839/A

tegen

De heer landbouwer, geboren op wonende te

geïntimeerde,

vertegenwoordigd door Mr. advocaat te

* * *

DE ANTECEDENTEN EN DE VORDERINGEN

1.

Is eigenaar van het domein

In 1986 besloot hij een gedeelte van dit domein aan te leggen als golfterrein.

De gemeenschapsminister voor cultuur verleende machtiging op 22 mei 1987 voor het verrichten van de nodige grond- en draineringswerken en het inzaaien van grasvelden en op 23 december 1987 voor het oprichten van een clubhuis.

Op 5 januari 1988 verleende het gemeentebestuur van de stedenbouwkundige vergunning voor de bouw van dit clubhuis. Op 4 december 1995 bekam tevens van het gemeentebestuur van de vergunning tot het inrichten van de bovenverdieping van het clubhuis met 16 slaapkamers met badkamer.

Op 28 maart 1995 diende bij het gemeentebestuur van drie regularisatieaanvragen in die respectievelijk betrekking hadden op een langwerpige houten afdak dat bestemd is als schuilhok, een houten loods voor landbouwvoertuigen en een houten berging.

Het college van burgemeester en schepenen van weigerde op 2 april 1996 de drie regularisatievergunningen op grond van de negatieve adviezen van de gemachtigde ambtenaar.

Op 21 augustus 1997 verklaarde de deputatie van de door ingestelde beroepen tegen voornoemde weigeringsbesluiten onontvankelijk wegens laattijdigheid.

Bij besluiten van 16 september 1998 verwierp de Vlaamse minister van openbare werken, vervoer en ruimtelijke ordening de beroepen van tegen voornoemde weigeringsbesluiten, steunende op de strijdigheid van de aanvragen met de nog van kracht zijnde en bindende planologische voorschriften van enerzijds het parkgebied en anderzijds het landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

stelde tegen deze drie weigeringsbeslissingen een verzoek tot nietigverklaring in bij de Raad van State.

In het kader van deze procedure verwees naar de "nota golfterreinen" van de Vlaamse regering van 31 mei 1989, intussen ook gevolgd door het "Vlaamse Golfmemorandum" van 20 juni 2003 en voerde hij aan dat de gewestplanbestemming waarop de weigeringen gebaseerd werden, intussen achterhaald was. De Raad van State wees bij arrest van 9 maart 2010 het verzoek tot nietigverklaring af, stellende: *"de gewestplannen hebben bindende en verordende kracht. Geen der door verzoeker aangehaalde beginselen laat toe, bij gebreke aan decretale afwijkbasis, contra legem dus, de geldende bestemmingen te negeren, ook al zouden de bestemmingen "achterhaald" zijn."*

2.

Na hoger beroep tegen het vonnis van 9 juni 1993 van de 25de bis kamer van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen veroordeelde de 9de kamer van het hof van beroep te Antwerpen, bij arrest van 16 maart 2000 op strafrechtelijk gebied voor meerdere stedenbouwkundige inbreuken, die betrekking hadden op onder meer 3 houten constructies afgedekt met een lessenaarsdak uit zwarte golfplaten, een betonverharding, 2 houten loodsen afgedekt met een lessenaarsdak uit zwarte golfplaten, een betonverharding in een driehoeksvorm, een brandstoftank op een metalen draagconstructie en een tot paardenstallen verbouwd bijgebouw van het hoevecomplex.

Het hof beval inzake de 3 houten constructies afgedekt met een lessenaarsdak uit zwarte golfplaten en de betonverharding, over te gaan tot sloping der constructies binnen een termijn van één jaar te rekenen vanaf de datum waarop het arrest in kracht van gewijsde zou zijn

getreden. Tevens werd [ ] veroordeeld tot het betalen van een dwangsom van 5.000 BEF per dag wanneer aan de veroordeling tot herstel van de plaats in de vorige staat geen gevolg zou zijn gegeven binnen de gestelde termijn. De gemachtigde ambtenaar of het college van burgemeester en schepenen werden gemachtigd, ingeval het arrest niet ten uitvoer zou worden gelegd, om op kosten van [ ] van ambtswege in de uitvoering ervan te voorzien.

De 2 houten loodsen afgedekt met een lessenaarsdak uit zwarte golfplaten, de tweede betonverharding in een driehoeksvorm en de brandstoftank op een metalen draagconstructie dienden evenzeer gesloopt te worden binnen een termijn van één jaar te rekenen vanaf de datum waarop het arrest in kracht van gewijsde zou zijn getreden. De gemachtigde ambtenaar of het college van burgemeester en schepenen werden gemachtigd, ingeval het arrest niet ten uitvoer zou worden gelegd, om op kosten van [ ] van ambtswege in de uitvoering ervan te voorzien.

Aan de paardenstallen diende binnen een termijn van één jaar te rekenen vanaf de datum waarop het arrest in kracht van gewijsde zou zijn getreden, overgegaan te worden tot aanpassingswerken bestaande uit het bekleden van de gevels uit betonstenen met baksteenmetselwerk ofwel het aanbrengen van een slerbepoeistering uit lichte kleur. Tevens werd [ ] veroordeeld om een dwangsom van 1.000 BEF per dag te betalen, wanneer aan de veroordeling tot herstel van de plaats in de vorige staat geen gevolg zou worden gegeven binnen de gestelde termijn. De gemachtigde ambtenaar of het college van burgemeester en schepenen werden gemachtigd, ingeval het arrest niet ten uitvoer zou worden gelegd, om op kosten van [ ] van ambtswege in de uitvoering ervan te voorzien.

De door [ ] tegen dit arrest ingestelde voorziening in cassatie werd bij arrest van 11 december 2001 door het Hof van Cassatie verworpen.

3.

Op 29 juli 2003 liet [ ] de stedenbouwkundige inspecteur bevoegd voor de provincie [ ] dagvaarden in toepassing van artikel 138quinquies Ger.W. voor het hof van beroep te Antwerpen en zulks teneinde de dwangsom, opgelegd bij arrest van 16 maart 2000, te horen opheffen wegens de onmogelijkheid om aan de hoofdveroordeling te voldoen, minstens de looptijd ervan te horen opschorten tot de volledige afhandeling van de procedure met betrekking tot de regularisatieaanvraag.

Bij arrest van 29 april 2009 wees het hof deze vordering af als ongegrond.

4.

Bij schrijven van 22 september 2004 meldde [ ] aan [ ] :

“Het gemeentebestuur is momenteel intensief bezig aan het opstellen van een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van

Het golfterrein (...) is in dit gemeentelijk ruimtelijk structuurplan opgenomen. Er wordt zelfs gesuggereerd aan het Vlaams gewest om de bestemming van dit gebied in het gewestplan te corrigeren, rekening houdend met het Golfdecreet.

Parallel met het opstellen van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan wordt er een voorstel tot Ruimtelijk Uitvoeringsplan opgemaakt voor de zonevreemde sport- en recreatiegebieden in de gemeente. Ook daar komt het domein aan bod als zijnde momenteel zonevreemd maar waarbij ook reeds voorgesteld wordt om dit te regulariseren en wel om reden dat dit domein geen hinder veroorzaakt voor de omgeving.

Samengevat kan gesteld worden dat het gemeentebestuur geen bezwaren heeft dat het domein op de huidige plaats gelegen is en daar ook blijft, alleen moeten er stappen worden ondernomen zodat alles conform de vigerende wetgeving in orde gebracht wordt.”

5.

Op 20 april 2005 liet de stedenbouwkundige inspecteur een uitvoerend beslag op roerend goed betekenen lastens

tekende hiertegen verzet aan. Bij beschikking van 26 mei 2005 verklaarde de beslagrechter in de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen het verzet gedeeltelijk gegrond.

Bij arrest van 17 januari 2006 hervormde het hof van beroep te Antwerpen de voormelde beschikking van de beslagrechter gedeeltelijk en verklaarde het oorspronkelijk verzet van volledig ongegrond.

Bij arrest van 24 december 2009 vernietigde het Hof van Cassatie het voormelde arrest en verwees de zaak naar het hof van beroep te Brussel, stellende: *“de appelrechters die beslissen dat de betekening op 25 november 2002 van het arrest van het hof van beroep van 16 maart 2000 waarbij de dwangsom werd opgelegd, volstond om de dwangsom te doen verbeuren, hoewel het arrest van het hof van cassatie niet bijkomend werd betekend, schenden de artikel 32, 1° en 1385bis, derde lid Ger.W. en artikel 373 van het Strafwetboek.”*

Deze procedure werd door geen der partijen echter verder benaarstigd.

6.

Op 25 maart 2010 en vervolgens telkens binnen de zes maanden liet de stedenbouwkundige inspecteur verjaringstuitende bevelen tot betalen betekenen aan

Op 2 augustus 2011 liet de stedenbouwkundige inspecteur krachtens het arrest van 16 maart 2000 van het hof van beroep te Antwerpen ten laste van _____ overgaan tot uitvoerend beslag onder derden in handen van _____ en zulks voor een bedrag van 361.429,35 euro hoofdens verbeurde dwangsommen, kosten en uitvoeringskosten.

Dit uitvoerend beslag onder derden werd op 10 augustus 2011 aangezegd aan _____

Op 18 oktober 2011 verklaarde de beslagrechter in de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen het verzet van _____ tegen dit uitvoerend beslag onder derden toelaatbaar maar ongegrond.

Deze beschikking werd bevestigd in hoger beroep.

7.

Op 31 augustus 2011 diende _____ een verzoek in bij de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid teneinde de dwangsom voor de toekomst tijdelijk te horen opschorten in afwachting van de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan _____ enerzijds en teneinde te horen beslissen dat de inmiddels verbeurde dwangsommen slechts ten belope van 14.190,36 euro kunnen ingevorderd worden.

Bij beslissing nr. 747 van 24 februari 2012 verwierp de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid het verzoek.

8.

Op 1 juni 2012 werd aan _____ een bevel voorafgaand aan uitvoerend onroerend beslag betekend.

Hiertegen werd door _____ op 26 juni 2012 verzet aangetekend.

9.

Op 7 augustus 2012 werd overgegaan tot uitvoerend beslag op onroerend goed.

_____ tekende op 17 augustus 2012 verzet aan.

10.

In de bestreden beschikking van 10 december 2012

- voegde de beslagrechter in de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen de beide verzetprocedures samen,
- verklaarde hij de oorspronkelijke vordering van _____ toelaatbaar en deels gegrond in zoverre onrechtmatig want in strijd met art. 1385 bis al.3 Ger.W. dwangsommen worden ingevorderd voor de periode voorafgaand aan 27 maart 2004 en ongegrond voor het overige,
- verklaarde hij het bevel tot betalen van 1 juni 2012 en het uitvoerend beslag op onroerend goed van 7 augustus 2012 nietig en zonder gevolg in zoverre er dwangsommen worden ingevorderd voor de periode voorafgaand aan 27 maart 2004
- en werd iedere partij verwezen in de helft van de gedingkosten.

11.

De stedenbouwkundige inspecteur heeft bij akte betekend op 30 januari 2013 hoger beroep ingesteld en besluit tot de ontoelaatbaarheid en de ongegrondheid van de oorspronkelijke vordering van _____ met verwijzing van _____ in de kosten van het geding.

_____ besluit tot de ongegrondheid van het hoger beroep en vordert bij incidenteel beroep dat zijn oorspronkelijke vorderingen gegrond worden verklaard, met verwijzing van de stedenbouwkundige inspecteur in de kosten van het geding.

BEOORDELING

DE TOELAATBAARHEID VAN DE OORSPRONKELIJKE VORDERINGEN VAN

12.

De stedenbouwkundige inspecteur besluit tot de ontoelaatbaarheid van de oorspronkelijke vorderingen van _____ zonder dat op dit punt enig middel of argument naar voor wordt gebracht waaruit de ontoelaatbaarheid van de vorderingen zou dienen te worden afgeleid.

Het Hof bemerkt terzake evenmin ontoelaatbaarheden die het van rechtswege zou dienen te weerhouden.

De oorspronkelijke vorderingen zijn naar vorm en termijn regelmatig en toelaatbaar.

DE HOEDANIGHEID VAN

13.

laat vooreerst gelden dat het bevel voorafgaand aan uitvoerend onroerend beslag van 1 juni 2012 en het uitvoerend onroerend beslag van 7 augustus 2012 moeten opgeheven worden vermits de stedenbouwkundige inspecteur niet over de vereiste hoedanigheid beschikte om tot dit voorafgaand bevel en dit uitvoerend beslag te laten overgaan op basis van het arrest van 16 maart 2000.

14.

Het hof merkt op dat – in weerwil tot hetgeen stelt – de bevoegdheid om tot tenuitvoerlegging te laten overgaan van de aan de herstelmaatregelen verbonden bijkomende veroordeling tot het betalen van een dwangsom, niet toekomt aan het openbaar ministerie.

Niettegenstaande de dwangsommen, die door het hof werden gekoppeld aan de niet-uitvoering van de herstelmaatregelen, inderdaad tot de strafvordering behoren en hieruit voortvloeien, staat vast dat aan het openbaar ministerie bij het uitoefenen van de publieke rechtsvordering tot herstel een louter formele – en niet een inhoudelijk – rol was toebedeeld.

Het voorwerp van zijn eis werd immers volledig bepaald door de (destijds nog bevoegde) gemachtigde ambtenaar. De vordering tot herstel die het openbaar ministerie uitoefende, betrof aldus de vordering van de gemachtigde ambtenaar zelf.

De loutere vaststelling dat de gemachtigde ambtenaar, op wiens vordering de herstelmaatregel werd uitgesproken, geen formele procespartij in het correctionele geding was, belet aldus geenszins dat hij wel de effectief vorderende partij was die de veroordeling heeft bekomen in de zin van artikel 1385quater Ger.W. en dat hij dus tot tenuitvoerlegging kon laten overgaan.

15.

Uit de bewoordingen van artikel 6.1.46 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna VCRO) volgt bovendien expliciet dat de uitvoering van de op de publieke rechtsvordering tot herstel bevolen maatregel is voorbehouden aan de stedenbouwkundige inspecteur (die de rechtsopvolger is geworden van de gemachtigde ambtenaar).

Hiermee wordt aldus afgeweken van de gemeenrechtelijke regeling zoals voorzien in artikel 139 Ger.W..

16.

Dat de stedenbouwkundige inspecteur te dezen effectief in eigen naam zou zijn opgetreden bij het laten ten uitvoer leggen van de dwangsommen kan geenszins afgeleid worden uit de loutere vaststelling dat in de exploiten geen expliciete melding werd gemaakt van het feit dat hij optrad in naam van het Vlaamse gewest.

Precies gelet op het arrest van 24 december 2009 van het Hof van Cassatie, gewezen tussen deze partijen, staat vast dat uit de samenhang van de artikelen 149, 151 en 153 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (hierna DORO) volgt, dat de stedenbouwkundig inspecteur automatisch optreedt in naam van het Vlaamse Gewest zowel bij het vorderen van een herstelmaatregel als bij het ten uitvoer leggen van de bevolen herstelmaatregel en van de verschuldigde dwangsommen.

Deze conclusie geldt evenzeer onder gelding van de – inmiddels van toepassing zijnde – gelijkkluidende bepalingen van de artikelen 6.1.41, § 4, 6.1.43 en 6.1.46 VCRO.

Uit voormelde artikelen en dit arrest volgt aldus dat de stedenbouwkundige inspecteur bij het ten uitvoer leggen van de aan de herstelmaatregelen verbonden dwangsommen steeds automatisch optreedt namens het Vlaamse gewest; zelfs indien hij dat in zijn exploit niet expliciet heeft vermeld.

MISBRUIK VAN BESLAGRECHT

17.

laat bovendien gelden dat door de stedenbouwkundige inspecteur manifest misbruik werd gemaakt van de mogelijkheid om tot uitvoering over te gaan.

18.

toont geenszins aan dat de stedenbouwkundige inspecteur zijn rechten uitoefende op een manier die klaarblijkelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van die rechten door een normaal voorzichtig en bedachtzaam persoon.

Hij heeft immers enkel de uitvoering nagestreefd van de bij arrest van 16 maart 2000 erkende rechten en dit trouwens in het algemeen belang.

19.

Er is geen sprake van de overschrijding van een redelijke termijn of een stilzitten van de stedenbouwkundige inspecteur. De stedenbouwkundige inspecteur heeft wel degelijk uitvoeringshandelingen gesteld. Bovendien liet hij op regelmatige tijdstippen (om de zes maanden) de verjaring stuiten. was aldus op geregelde tijdstippen op de hoogte van de verbeurde dwangsommen. Er kan bijgevolg niet gesteld worden dat de stedenbouwkundige

inspecteur geheel of gedeeltelijk aan zijn rechten heeft verzaakt en/of bij de verwachting heeft gewekt dat zulks het geval was. die kon maar bewust naliet om het arrest van 16 maart 2000 uit te voeren, kan zich trouwens niet beroepen op een beweerde overschrijding van de redelijke termijn.

20.

Het argument dat er mocht op vertrouwen dat een planologische oplossing op komst was en dat de overheid omzettingshandelingen zou stellen, overtuigt niet. De beleidsinitiatieven betroffen immers geenszins een toereikend engagement. Ook de initiatieven die hij zelf ondernam, leverden geen enkel concreet afdwingbaar engagement van de overheid op. beriep zich trouwens reeds in 2000 op een nakend planologisch initiatief om niet veroordeeld te worden en doet zulks tot op heden nog steeds om de niet-uitvoering van het op 16 maart 2000 gegeven rechterlijk bevel te rechtvaardigen, terwijl er zelfs tot op heden (meer dan 13 jaar later) nog steeds geen ruimtelijk uitvoeringsplan voor zijn terrein is.

21.

Het hoog oplopen van het bedrag aan verschuldigde dwangsommen is een logisch gevolg van de bewuste keuze van om geen uitvoering te geven aan het definitief rechterlijk bevel tot herstel. Doordat zelf gedurende lange tijd heeft nagelaten om het arrest van 16 maart 2000 uit te voeren, kan hij zich nu niet beroepen op het feit dat er een wanverhouding zou zijn ontstaan tussen de verbeurde dwangsommen en de uit te voeren herstelmaatregel. Hij was trouwens op geregelde tijdstippen op de hoogte van het bedrag aan reeds verbeurde dwangsommen en kon aldus zelf het risico op zijn stilzitten perfect inschatten. Hij kan thans de stedenbouwkundige inspecteur, die handelt ingevolge zijn stilzitten, dan ook niet beschuldigen van rechtsmisbruik.

22.

Noch het rechtszekerheidsbeginsel, noch het vertrouwensbeginsel, noch de zorgvuldigheidsplicht, noch de beginselen van behoorlijk bestuur worden door de uitvoering van het arrest van 16 maart 2000 geschonden.

AANVANG VAN DE VERBEURTE VAN DE DWANGSOM

23.

De door de rechter toegestane termijn voor een vrijwillig herstel vangt aan nadat de rechterlijke beslissing, waarbij het herstel werd opgelegd, in kracht van gewijsde is getreden, dit wil zeggen wanneer zij niet meer vatbaar is voor een gewoon rechtsmiddel.

In strafzaken vereist het activeren van de termijn voor een vrijwillig herstel geen actieve daad vanwege de gemachtigde overheden of de burgerlijke partij, maar is dit een automatisch gevolg van

het verstrijken van de termijnen voor het instellen van een gewoon rechtsmiddel dan wel het uitputten van dergelijk rechtsmiddel.

24.

Het arrest van dit hof van 16 maart 2000 trad in kracht van gewijsde op het ogenblik van de verwerping van de voorziening in cassatie op 11 december 2001.

Aldus nam de termijn voor vrijwillig herstel te dezen een aanvang op 11 december 2001.

De hersteltermijn verstreek op 11 december 2002, zijnde een jaar later.

25.

De veroordeling tot het betalen van een dwangsom wanneer aan de veroordeling tot herstel geen gevolg wordt gegeven binnen de gestelde termijn, houdt in dat het tijdstip waarop de veroordeling tot het betalen van een dwangsom ingaat, samenvalt met het tijdstip waarop aan de hoofdveroordeling tot herstel moet voldaan zijn; met dien verstande dat de dwangsom slechts kan verbeuren na de betekening van de uitspraak waarbij de dwangsom is vastgesteld.

De dwangsommen konden derhalve mits betekening van het arrest onmiddellijk na het verstrijken van de vrijwillige hersteltermijn, 11 december 2002, verbeuren en opgeëist worden.

Te dezen werd het arrest van dit hof betekend op 25 november 2002 en het arrest van het hof van cassatie op 26 juni 2003, zodat de dwangsommen vanaf 27 juni 2003 kunnen worden opgeëist.

BESLISSING

Het hof beslist bij arrest op tegenspraak.

De rechtspleging verliep in overeenstemming met de wet van 15 juni 1935 op het gebruik van de taal in gerechtszaken:

Het hof verklaart het hoger beroep van de stedenbouwkundige inspecteur gedeeltelijk gegrond en het incidenteel beroep van _____ ongegrond.

Het hof verklaart de oorspronkelijke vorderingen van _____ toelaatbaar en deels gegrond in zoverre onrechtmatig want in strijd met art. 1385 bis al.3 Ger.W. dwangsommen worden ingevorderd voor de periode voorafgaand aan 27 juni 2003 en ongegrond voor het overige.

Het hof verklaart het bevel tot betalen van 1 juni 2012 en het uitvoerend beslag op onroerend goed van 7 augustus 2012 nietig en zonder gevolg in zoverre er dwangsommen worden ingevorderd voor de periode voorafgaand aan 27 juni 2003.

Het Hof verwijst ieder der partijen in de helft van de kosten van het geding, in hoofde van appelliant begroot op:

- rechtsplegingsvergoeding hoger beroep € 1.320,00

In hoofde van geïntimeerde begroot op:

- rechtsplegingsvergoeding hoger beroep € 1.320,00

Dit arrest werd uitgesproken in de openbare zitting van 12 februari 2014 door